

Motion till riksdagen 2009/10:U260

av **Carina Ohlsson och Monica Green (s)**

Ockupationen av Västsahara

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande inom EU och FN för att ge det västahariska folket självbestämmande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den humanitära situationen i flyktinglägren måste förbättras genom ökade anslag till World Food-program och UNHCR.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att FN i samarbete med västaharierna bör bestämma vilka som ska ha rösträtt i den planerade folkomröstningen om Västsaharas framtid.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör stödja Västsahara genom att överväga att inrätta ett utbytesprogram för ungdomar.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att journalister och internationella observatörer snarast möjligt släpps in i Västsahara.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Marockos kränkningar av de mänskliga rättigheterna i de ockuperade delarna av Västsahara bör uppmärksammas och bekämpas.

Motivering

Västsahara är Afrikas sista koloni. Efter att tidigare ha lytt under spansk överhöghet blev Västsahara äntligen fritt 1975. Friheten varade dock bara några dagar innan grannlandet Marocko ryckte in med sina tungt beväpnade trupper och ockuperade landet. Huvuddelen av befolkningen drevs på flykt och bor alltsedan dess i flyktingläger i öknen i Algeriet. Förhållandena i läg-

Fel! Okänt namn på

ren är svåra och det råder brist på vatten, mat och mediciner. De västahariska flyktingarna är totalt beroende av internationell hjälp för sin överlevnad.

Inledningsvis försvarade sig västaharierna mot sina ockupanter. Kampen leddes av Västaharas befrielseörelse, Polisario Front. År 1991 övergick Polisario till fredlig kamp. Orsaken var att FN då gav västaharierna nytt hopp genom att anta en positiv resolution om Västahara. Innehållet gick ut på att en folkomröstning skulle hållas redan 1992 då västaharierna själva skulle få avgöra sin framtid.

Sedan dess har Marocko, med stor framgång och stöd från bl.a. Frankrike, lyckats sabotera genomförandet av tio planerade folkomröstningar. Under tiden har Marocko ändrat befolkningssammansättningen i Västahara. Bland annat har ca 10 000 västaharier tvångsflyttats till Marocko för att "marockaniseras" och tusentals andra har gripits och "försvunnit". Jämsides med detta har marockanska bosättningar upprättats i Västahara och tiotusentals marockanska soldater har placerats i området för att vakta de västaharier som bor kvar i de ockuperade områdena.

Huvudsyftet med tvångsflyttningarna av västaharier och förflyttningarna av marockaner till Västahara är att få en majoritet marockaner i Västahara. Först då kan Marocko tillåta en folkomröstning. Då är nämligen utgången given och den marockanska överhögheten vinner. Med en majoritet västaharier i området är utgången av omröstningen också given: västaharierna kommer att välja självständighet framför ockupation.

Stormakterna har tidvis inom FN gett ett visst stöd åt Västahara. Men deras ställningstagande har aldrig handlat om ädelmod utan om ekonomiska intressen. Risker för en ny blodig Palestinakonflikt äventyrar exploateringen av områdets rika naturtillgångar – bl.a. fosfat, olja och rika fisketillgångar. Förhandlingar med Marocko har redan inletts om prospektering av Västaharas naturtillgångar, över huvudet på det västahariska folket, trots att detta är ett brott mot folkrätten. Stormakterna har heller inte mäktat med att stå emot Frankrike och Marocko.

Det är nu av yttersta vikt att Sverige intar en drivande roll i både EU och FN och kräver att FN:s tidigare antagna resolutioner i frågan snarast genomförs, i synnerhet gäller det den utlovade folkomröstningen. Kampen bör även gälla den humanitära situationen i Algeriets flyktingläger, som förvärras hela tiden. Det ekonomiska stödet från Europa har minskat under senare år, med påtagliga negativa effekter i form av mat- och medicinbrist i lägren. Det samma gäller FN:s stöd.

Västahariernas tålamod är inte oändligt. Om omvärlden ställer sig kall-sinnig till de rättmätiga kraven finns en överhängande risk att striderna åter blossar upp.

Sverige bör i detta sammanhang arbeta förebyggande i stället för att vänta tills katastrofen är ett faktum.

Det finns också all anledning att verka för att journalister och internationella observatörer snarast släpps in i Västahara i enlighet med tidigare FN-resolution. Detta kommer att synliggöra marockanernas förtryck mot västaharierna och skapa en opinion till stöd för Västaharas frigörelse. Särskilt Marockos kränkningar av västahariernas mänskliga rättigheter i de ockupe-

Fel! Okänt namn på

rade delarna bör uppmärksammas. Det är kränkningar som för övrigt, men inte i lika stor utsträckning, även drabbar Marockos egna medborgare eftersom Marocko är att betrakta som en diktatur.

Under det senaste året har situationen för civilbefolkningen i det ockuperade Västsahara förvärrats. Studenter från universiteten i Rabat, Casablanca, Marrakech och Agadir som deltagit i fredliga demonstrationer har gripits, misshandlats svårt och dömts till fängelse. Även barn och ungdomar drabbas nu av polisvåld.

Västsaharierna har berövats yttrande-, mötes-, åsikts- och organisationsfrihet. De senaste två åren har otaliga västsaharier drabbats av misshandel, trakasserier, tortyr och fängslande. Många har dömts i rättsosäkra processer, berövats sitt jobb och sin lön, relegerats från skolor, förflyttats med tvång eller fått se sina hem skövlade.

I maj 2006 besökte en FN-delegation det ockuperade området. Delegationen har vittnat om våld och kränkningar av västsahariernas mänskliga rättigheter. De bekräftar därmed de rapporter som både Amnesty och Human Rights Watch tidigare kommit med.

Både den västsahariska exilregeringen och Polisario har många gånger protesterat mot utvecklingen och vädjat till FN och EU om skydd för civilbefolkningen som lever under ockupation. Tyvärr har det inte gett något märkbart resultat än.

Samtidigt som förföljelsen mot västsaharierna blir allt värre förespråkar Marocko endast en enda lösning av konflikten, nämligen ”begränsad autonomi”.

Istället för att vika sig för Marockos orimliga krav att få fortsätta förtrycka folket och kontrollera Västsahara bör världen stå fast vid FN:s tidigare antagna resolutioner och kräva frihet för Västsaharas folk.

Avslutningsvis bör Sverige utöka sina relationer med Västsahara. Ett viktigt symboliskt steg vore att starta ett ungdomsutbyte mellan Sverige och Västsahara. Idén går ut på att några svenska ungdomar varje år reser och besöker Västsaharas flyktingläger, som är de mest välorganiserade flyktinglägren i världen. Samtidigt bör vi varje år ta emot några västsahariska studenter för att de ska kunna studera en tid i Sverige. Detta vore ett symboliskt viktigt samarbete för våra respektive länder samtidigt som det varje år ger ungdomar nya perspektiv och kontaktytor.

Stockholm den 1 oktober 2009

Carina Ohlsson (s)

Monica Green (s)